

Kirsi Tuominen

Kaikki kompostoinnista

Minerva

Kaikki kompostoinnista ja maanparannuksesta

Kirsi Tuominen

Kaikki kompostoinnista ja maanparannuksesta

www.minervakustannus.fi

© Kirsi Tuominen ja Minerva Kustannus, 2023

Minerva Kustannus on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä.

Ulkoasu Taittopalvelu Yliveto Oy

ISBN 978-952-375-933-6

Painettu EU:ssa

Sisällys

Johdanto

On helpompi muuttaa tapoja kuin ympäristöä 9

Mitä kompostointi on? 11

Erilaisia kompostoitavia jätteitä 13

Puutarhajäte 13

Elintarvikejäte..... 14

Käymäläjäte..... 15

Mikä ei kuulu kompostiin?..... 16

Onko jätteen koolla väliä? 17

Laitoskompostointi..... 18

Näin aloitat kompostoinnin 21

Yleiset määräykset 21

Kompostointi taloyhtiössä 22

Kompostin sijoitus ja koko 22

Kompostointi onnistuu sisätiloissakin 24

Kompostorin valinta 26

Kompostorityypit..... 26

Sopiva kompostori 28

Itse rakennettu kompostori 29

Mitoitus 30

Kompostoinnin taikaa 32

Kompostoitumisen edellytykset..... 32

Happi 33

Kosteus 34

Hiilen ja typen oikea suhde	36
Seosaine ilmastoikompostin	38
Kosteuden säätely	44
Lisäravinteet	44

Elintarvikejätekompostin perustaminen .....

Elintarvikejätekompostiin kelpaavat	49
Näin rakennat elintarvikejätekompostin	50
Elintarvikekompostoinnin aloittaminen	51
Elintarvikejätekompostin erityisiä ongelmia	53

Puutarhakekompostin perustaminen .....

Näin rakennat lehtikompostin	56
Puutarhakekomposti	57
Puutarhakekomposti perustaminen	58
Syväpenkki kasvimaalle	63
Lehti- ja puutarhakekompostin erityisiä ongelmia	64

Ulkokäymäläkompostin perustaminen .....

Helppohoitoinen käymäläkomposti	70
Käymäläkompostin ongelmia	71

Mistä tietää, että komposti toimii? .....

Kompostoitumisen vaiheet	73
Jälkikompostointi	75
Kompostoitumisen kesto	77

Kompostin perushoito .....

Tarvikkeet	78
Kompostorin ilmastointi	80
Kompostin kääntäminen	81
Tyhjennys	81
Näin estät jäätymisen	83
Näin sulatat kompostin	85

Muita tapoja kompostoida	87
Mato- eli lierokomposti.....	87
Katekomposti.....	89
Pintakompostointi.....	90
Syväkomposti.....	91
Lantakomposti.....	91
Ihanaa humusta	93
Kompostin kypsyysvaiheet	93
Ongelmat on tehty ratkaistaviksi	99
Hoitamaton komposti.....	100
Houkutteleeko pihalle perustettu komposti rottia?.....	101
Komposti haisee!	101
Mitä tehdä, kun...?	102
Kompostointia ja muita ympäristötekoja	104
Maanparannus	107
Maan ominaisuudet	107
Kemialliset ominaisuudet.....	109
Biologiset ominaisuudet	111
Tunne maa.....	114
Maan kerrokset.....	114
Maan kasvukunnon arviointi	117
Lapiodiagnoosi.....	118
Rikkakasvit kertovat maan kunnosta.....	119
Käytännön maanparannus.....	120
Maanparannusaineiden käyttö kotipuutarhassa	124
Puutarhakasvien kasvualustan maanparannus	124
Muut maan rakennetta ja viljavuutta parantavat toimenpiteet	126
Kirjallisuus ja muita lähteitä	132
Kompostin kuulumiset	133

On helpompi muuttaa tapoja kuin ympäristöä

Kompostointi on nykyaikainen, erinomainen ympäristöteko. Meiltä kaikilta syntyy eloperäistä jätettä, joka kompostoituaan eli lahoessaan muuttuu mullan raaka-aineeksi, humukseksi, uuden kasvun kasvuvoimaksi. Kompostoinnissa luonnon pieneliöt hajottavat eloperäisen jätteen humukseksi. Jäte saadaan siis hyötykäyttöön ja arvokkaat ravinteet palaavat luonnon kiertokulkuun.

Kun kompostoimme itse, tiedämme, mihin eloperäiset jätteet joutuvat ja mitä niille tapahtuu. Samalla säästämme jätekuluisia ja jätekuljetukset vähenevät.

Kompostissa tapahtuvaa toimintaa on mielenkiintoista seurata, ja sitä voi hyvällä syyllä verrata ruuanlaittoon. Sekoitamme erilaisia eloperäisiä jätteitä keskenään ja lopputuloksena saamme humusta. Kompostin hoitaminen vaatii tietoa ja taitoa, mutta niistä selviää helposti, eikä siihen kulu edes paljon aikaa.

Kotitalouksista syntyvästä jätteestä suurin osa on eloperäistä eli ns. biojätettä. Jos emme kompostoi tai lajittele, eloperäinen aines päättyy sekajätteen joukossa jätteenpolttolaitokselle tai kaatopaikalle. Kaatopaikalla jäte kasataan tiiviisiin kasoihin, joissa kompostoituminen on mahdotonta, ja näin eloperäinen jäte mätänee. Sen lopputuotteena on mm. metaanikaasu, joka on voimakas ilmastonmuutosta edistävä kasvihuonekaasu. Lisäksi eloperäinen jäte täyttää kaatopaikkoja sekä aiheuttaa hajua ja haittaeläinongelmia.

Tulevaisuudessa kompostoiminen tulee tapahtumaan entistä enemmän jo kiinteistöissä, sillä vuoden 2016 jälkeen eloperäistä, orgaanista jätettä ei saa enää sijoittaa kaatopaikalle. Jätteenpoltossa biojätteestä ja muusta palavasta jätteestä tuotetaan sähköä ja lämpöä, mutta valitettavasti eloperäisen aineksen sisältämät ravinteet jäävät tuhkaan. Tuhka sijoitetaan pääosin kaatopaikoille, joten ravinteet menevät siinä täysin hukkaan!

Eloperäiset jätteet sisältävät paljon ravinteita. Kompostista syntyvä humus palauttaa maahan sen, mitä sieltä on otettu. Maailmasta aine ei häviä mihinkään, se vain muuttuu muotoaan. Ajattele, kuinka paljon pihasi tai palstasi maa köyhtyy, jos kuljetat syntyvän eloperäisen jätteen vuosittain pois. Voimme toki käyttää erilaisia lannoitteita, mutta niidenkin valmistus edistää ilmastonmuutosta. Lisäksi sekä jätteen poisvientiin että lannoitteiden ja uuden mullan hakemiseen tarvitaan kuljetuksia, joista syntyy hiilidioksidipäästöjä. Siksi kompostointi omassa pihassa tai palstalla on ympäristön kannalta paras vaihtoehto.

Kompostiin päätyy paljon myös syömäkelpoista jätettä. Ruualla on myös oma ekologinen jalanjälkensä, ruuan haaskaus

kuluttaa niin ympäristöä kuin kukkaroakin. Syö siis lautasesi tyhjäksi ja pyri hyödyntämään ruuantähteet ennen kuin kompostoit ne!

Jätteisiin ja kompostiin liitetään paljon kielteisiä mielikuvia. Moni saattaa ajatella, ettei halua pihaansa haisevaa tunkiota, joka houkuttelee rottia. Tällaiset väärät käsitykset on syytä unohtaa. Oikein hoidettu komposti on pihan kaunistus eikä kauhistus. Kompostin hoito on lopultakin helppoa ja hauskaa. Tämä kirja on kirjoitettu ajatuksella, että me kaikki pystymme hoitamaan kompostia ja käyttämään siitä syntyvää humusta maan kunnan ylläpitoon.

Ryhdy rohkeasti kompostoimaan!

Laajasalossa 15.1.2015

Kirsi Tuominen

Kompostointi on ravinteiden kierrätystä.

Helppoa ja hauskaa kompostointia

Kaikki kompostoinnista on käytännöllinen opas kaikenlaiseen kompostointiin. Siinä on selkeät ohjeet *elintarvike-, puutarha- ja käymäläkompostin* perustamiseksi sekä niiden hoitamiseksi. Kirjassa esitellään myös muut yleiset kompostointitavat, kuten *mato-, kate-, pinta-, syvä- ja lantakomposti*.

Kompostointi ei ole vaikeaa, mutta perusasiat on syytä tuntea. Kirsi Tuominen vastaa kirjassaan yleisimpiin kompostoinnista esitettyihin kysymyksiin mm. millaisen kompostin valitsen, miten poistan kompostin hajuhaitat, miten saan kompostin toimimaan tehokkaasti tai miten hoidan kompostia talvella?

Kompostointi on ekoteko. Aloita uusi mukava harrastus kompostoinnin parissa.

Hortomi **Kirsi Tuominen** on puutarhaopettaja ja Uudenmaan Marttojen kokenut puutarhaneuvoja, joka tuntee kompostoinnin niksit. Hän ohjaa suosittuja kompostointikursseja.

ISBN 978-952-375-933-6

9 789523 759336

67.38

minerva

www.minervakustannus.fi

Tässä kirjassa on käytetty luontoystävällistä sertifoitua paperia.